



# እንታይ እዩ?



ሳልሳይ ናይ ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮ ዓዋጲ መልእኽቲ ኗሕሪ ናይ እምነት ብርሃን (2013 ዓ.ም.)ን ደሴባሕ (2015 ዓ.ም.):



ዕለት 3 ትቅምቲ 2020 ዓ.ም. ተኸትማ:

## ኣብ ምንታይ ዝተመስረተት እያ?



- ▶ ምስቲ ኣብ መወዳእታ ዓመታት ን ር.ሊ.ጳ. ኣዚኖ ዘሸቐል ዝኾኖም ጉዳይ ሕውነታውን ማሕበራዊ ምሕዝነትን ምስ ዝምልከቱ ሕቶታት ዝተኣሳሰር እዩ።
- ▶ ኣብ ወርሒ ለካቲት 2019 ዓ.ም. ኣብ ኣቡ ዳቢ ምስ ዓቢይ መምህር ኣሕማድ ኣል-ጣይብ ብሓባር ዝተኸተመ ኣብቲ ሰብኣዊ ሕውነት ምእንቲ ሰላም ኣብ ዓለምን ሓባራዊ ናብራን ዘርእስቲ ሰነድ ዝተገልጹ ፍራንቸስኮን።

## እንታይ ከ የቐርብ?



- ▶ ን ሕውነትን ን ማሕበራዊ ምሕዝነትን ዝምልከት ዓዋጲ መልእኽቲ እዩ።
- ▶ ኣብ ኩለንተናዊ ናይ ሕውነት ፍቕጥ ጠመቓዊ ትምህርቲ ማዕቅን ዘተኩረ።
- ▶ ብሓዲ ሓድሽ ናይ ሕውነትን ማሕበራዊ ምሕዝነትን ሕልሚ መልሲ ንምሃብ ምስትንታን።
- ▶ ከም ሓዲ እንኩ ሰብኣዊነትን ብሓዲ ዓዲነት ሰብኣዊ ስጋ ከም ዝተፈጥሩ ተጓዳዝቲ ምሕላም።

## ንመን ዝተጻሕፈ እዩ?



ንኹሎም ነቶም ነዚ ኣስተንቶንዚ ንዘተ ክፉት ንምጂን ንዘውዕልዎ።

## እቲ ኣርእስቲ ካበይ ዝተወሰደ እዩ?



- ▶ ኩላትና ኣሕዋት ናይ ቅዱስ ፍራንቸስኮ ዘኣሲዚ ኣገላልጻ እዩ (ተግሳ, 6.1)
- ▶ እቲ ቅዱስ ነዚ ቃል እዚ ዝጥቀመሉ ዝነበረ ናይ ወንጌል መቐረት ዘለዎ ናይ ህይወት ኣገባብ ንምቕራብ እዩ።
- ▶ ቅዱስ ፍራንቸስኮ ንኹሎ ሰብኣዊ ፍጥረት ኣቀማምጣ መልክኣ ምድርን ቦታን ክንጻው ንዝብል ፍቕጥ ይዕድም።


## ናይቲ ዓዋጲት መልእኽቲ ኣወዳድባ?

- ▶ ኩላትና ኣሕዋት ብሓዲ መስተውን ሸሞንተ ምዕራፍን ዝተዳለወት እያ
- መስተዋ**
- ምዕራፍ 1. ናይ ሓዲ ዕጽው ዓለም ጽላሎት
  - ምዕራፍ 2. ኣብ መገዲ ሓዲ መጻእተይና
  - ምዕራፍ 3. ሓዲ ርሁው ዓለም ምሕሳብን ምፍጣርን
  - ምዕራፍ 4. ንመላእ ዓለም ሓዲ ርሁው ዝኾነ ልቢ
  - ምዕራፍ 5. ብሉጽ ፖለቲካ
  - ምዕራፍ 6. ዘተን ማሕበራዊ ምሕዝነትን
  - ምዕራፍ 7. ንሓዲ ሓድሽ ናይ ምርኻብ ኪደት
  - ምዕራፍ 8. ሃይማኖታት ነገልግሎት ሕውነት ኣብ ዓለም



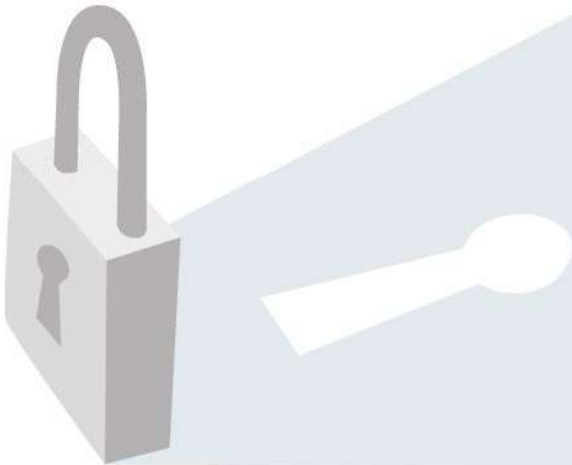
ጸሎት ምእንቲ ሓድነት ክርስቲያን  
 “ነዓ መንፈስ ቅዱስ!  
 ናይቲ ብእግዚኣብሔር ናይ ዝተፈቐረ  
 ናይ ሓዲ ሰብኣዊነት ዝተፈለለዩ ወጅህታቱ ንምልላይ  
 ኩሎ ኣገዳስን ኩሎ ኣኣድላይን ምጂኑ ንኸነስተውዕል መታን  
 ኣብ ኩሎም ኣህዛብ ዓለም ናይ እዛ መሬት  
 ዝንጸባረቐ ጽባቕኻ ኣርእጻና  
 ኣሚን



ናይ ሓዲ ዕጹው ዓለም ጽላሎት 

ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮ እቲ ንኩለተናዊ ሕውነት ዝጎድእ ዝምባለ ደዕዘቡ

**“ካብ ዕለት ናብ ዕለት እናዓበየ ዝኸይድ ዓውሎማውነት ከም ሕብረተሰብ የቀራርብና እምበር ኣሕዋት ኣይገብረናን”**



- ናይ ሓዲ ዝተዓጽወ ዓለም ጽላሎት ዝስተውዓለሎም መዳያቱ እየኖት እያቶም?
- ▶ ኣብ ሕብረተሰብ ዝተዘርኤ ጎድለት ተስፋን ተጠራጣርነትን
  - ▶ ዘተን ንናይ ሓባር ናብራን ዘይሕግዝ ውልቲውናን
  - ▶ ሰባት “መስዋዕቲ ክኾኑ ዝኸኣሉ” ገርካ ምሕሳብን ደድርብዮን (ይጓሓፍን)
  - ▶ ናይ መሰልን ክብርን ኢማዕርነትን ሓዲስቲ ናይ ጊልያነት ቅጥዕታትን
  - ▶ ናይ ስነ ምግባር ምንቀ-ልቋልን ምድኻም መንፈሳዊ ክብርታትን

ኣብዚ እዋን’ዚ ኣብ ልዕሊ ዓበይቲ ቃላት ዝፍጸም ምድንጋራትን ነስተውዕል:

**ደምክራሲ ፍትሒ ናጽነት ሓድነት**

ኣብ ቅድሚ እዚ ኹሎ’ዚ ኩለትና ኣሕዋት “እቲ ፍኖት ናይ ምቅርራብን ናይ ምርኻብ ባህልን” ከምዝኾነ የርእየና



እግዚኣብሔር ኣብ ሰብኣውነት ግሩም ዘርኢ ምዝራእ ይቐጽል:



ሰናይን ፍቕርን ፍትሕን ምትሕብባርን ዕለት ብዕለት እትዕወቶም እያቶም:



ተስፋ ንዓበይቲ ሚሳላት ርህዋት ንኸይንኸውን ዝቐይደና ክንየው ጣዕምታት ይጥምት:



ሓዲ ጋሻ ኣብ መገዲ

ኣብታ ናይ ሕያዋይ ጻሓ  
 ምሳሌኣዊ ታሪኽ እንረኽቦም  
 ካልኦት ባህርያት ኣየኖት እያቶም?

- ▶ እቶም ጻሓኹን
- ▶ እቶም ሰገር ዝሓልፉን
- ▶ እቲ ዝተሃሰየን ዝተጠነጠነን ሰብ

ኣብ ቅድሚያ እዚ ኩነት እዚ  
 ከላትና ኣሕዋት ይብድሃና፡



ምስ መን ኢኻ እትመሳሰል?  
 መን እዩ ጎረቤተካ?

“ኢየሱስ እቶም ንኣና ቀረባ ዝኾኑ  
 መኖም እያቶም ቢልና ንኸንገሩትት  
 ዘይኩን፡ ገዛእ ርእሰና ቀረባ  
 ንኸንገብር እዩ ዝሓትተና”



ኩላትና ኣሕዋት ዝቐሰለ ሕብረተሰብ ናብ  
 ንቡር ህይወቲ ንኸምለስ ኣብ ዝግበር ጻዕሪ  
 ንጡፍ ኣካል ንምኳን የተባብዕ፡

ሎሚ ናይ ሕያዋይ ጻሓ ታሪኽ ይድገም፡

- |   |  |                               |                                       |
|---|--|-------------------------------|---------------------------------------|
| <b>1</b>  | <b>2</b>                                 | <b>3</b>                      | <b>4</b>                              |
| ጽሕፍቶታትን ወይ<br>ወን ነሲብነትን<br>ሸለልትነት<br>ምኽንያታዊ<br>ንኸንገብር ይፍትን፡ | ሕብረተሰብ<br>ብዛዕባ ካልኦት<br>ናብ ዘይምግዳስ<br>የብል፡ | ዓለም ምንጻል<br>ከም ፍቐድ፡<br>ይምልከቶ፡ | ማሕበራውን<br>ፖለቲካውን<br>ዘይተገዳስነት<br>ንርእይ፡ |

ፍቐሪ እቲ ሓው ካብዝን ካብትን  
 ይኹን ኣየገድሶን፡



ፍቐሪ መቐሕ ደበትኸን  
 ድልድል ይዘርግሕን፡

ኣብ ቅድሚያ ኣብ ሸነኽ መገዲ ዝቐሰሉ ሰገር  
 ትሓልፍ ዶ ወይ ከኣ ኣብ ቅድመኡም ደው ትብል?

ኣብ ቅድሚያ ካብቲ ዝርኣይ ብዙሕ ዓይነት  
 ስቓይን ቁስልን ዘኖግፍ እንኩም መገዲ ከም  
 ሕያዋይ ጻሓ ምኳን እዩ፡



ሓዲ ርሁው ዓለም ምሕሳብን ምፍጣርን 



ኢየሱስ: “ንስኻትኩምሲ ኩሎኹም ኣሕዋት ኢኹም” በሎም (ማቴ.23:8)

ጸዋዕታ ኩላዊ ሕውነት ክፉት ምኺን ይጠለብ:

- ▶ ሰብኣዊ ፍጥረት ምሉእነቱ ዝረክብ ንኻልኦት ገዛእ ርክሶ ኣብ ምውፋይ እዩ:
- ▶ ፍቕሪ ዝለዓለን ንኻልኦት ናይ ምእንጋድ ብቐዓትን ወሰናስን ምውሃድን ይጠልብ:
- ▶ ካብ ዶባት ክንዩው ዝሰፍሖ ፍቕሪ ኣብቲ “ማሕበራዊ ምሕዝነት” መሰርት ዝገበረ እዩ:



ሰናይ ምንቐቓሕ ማለት ናብቲ ምሉእ ኩለንተናዊ ሰብኣዊ ምዕባለ ዘሰንይ ክብርታት ምንቐቓሕ ማለት እዩ

እዚ ብኸመይ እዩ ክዕተር ዝኸእል?

- ✓ ብማሕበረሰብነት ከም ፍጻሜ ምሕሳብን ምውሳኔን:
- ✓ መዋቕራዊ ናይ ድኽነትን ናይ ኢማዕርነትን ምኽንያት ብምውጋኽ:
- ✓ ንተኣፋፍን ዝድግፍ ተዋፍሮ ዝሓትት መንግስቲ ህላወን ንጥፊትን:
- ✓ ሓደ'ኳ ከይንጸል ውሕስነት ምሃብ:
- ✓ ካብ ናይ ምትሕብባርን ኣገልግሎትን ዕውሎም ስነ ምግባር ብምብጋስ ዘላቐ ሰላም ምንጻይ:

[ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ብኸብሪ ብምንባር ክቡርን ሰብኣዊ መሰልን ክብረትን ዘለዎ እዩ: ]



ንመላእ ዓለም ክፉት ዝኾነ ልቢ 

ኣየኖት መምዘንታት ኣያቶም ናብ ኩለንተናዊ ሕውነት ዘሰንዩ?

1

ኩሎም ዝስደዱ ሰባት ምእንጋድን ምክልኻልን ምንቕቓሕን ምውሃድን፡

2

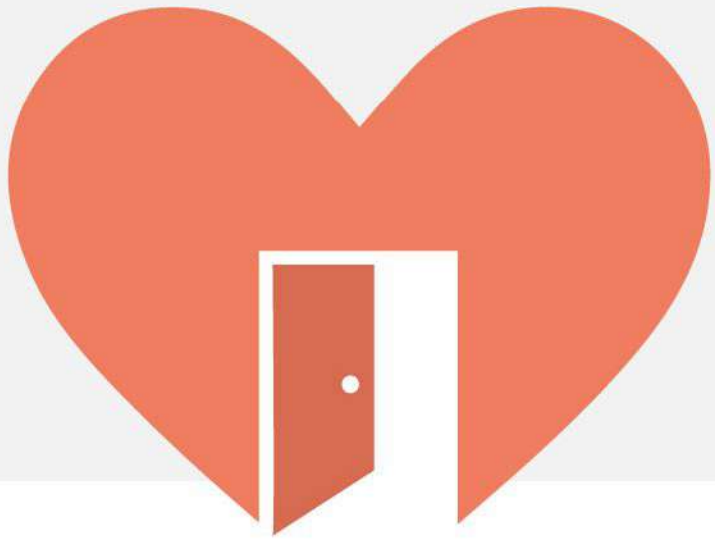
ወይ ኩሉ እንተዘይኮይነ ሓዲ'ኳ ንበይኑ ክድሕን ከምዘይክእል ዝብል ምስትውዓ ክስለን ምግባር፡

3

ንናይ ኩሎም ሕዝብታት ናይ ሓባራውነት ምዕባላ ዝብል ናይ ሕገ ስርዓት ብዓለም ሓቆፍ ጽፍሕታንት ፖለቲካን ኤኮኖሚን ናይ ሕገ ስርዓት ምንዳይ፡

ሞሳ እንታይ ማለት እዩ?

- ▶ ሓዲ ነገር ብገዛእ ርእሱ ሰናይ ስለ ዝኾነ ምፍላጥ
- ▶ ከም መልሲ ውጽኢት ክዓትረሉን መልሲ ክትረኽበሉ ብዘይ ምህቃን ምዕያይ
- ▶ ነቶም ጭብጥ ድማዕ ከርኽቡ ዝኽእሉ ጥርሕ ዘይኮነ ንኹሎም መጻእተይናታት ምሕቛፍ



“ናይ ዘተፈላለያ ሃገራት ዓለም እውነተይና ክእለት ዝምዘን ከም ሰብኣዊ ስድራ ቤት ኣብ ምሕሳብ ብቐዓት እዩ፡ እንዚኣብሔር ወትሩ ብናጻ እዩ ዝጽግው”፡

ነፍሲ ወከፍ ጥዑይ ባህሊ ብባህሪ ክፉትን ኣእንጋድን እዩ፡

ኣእምሮን ልብን ምኽፋት ነቲ ዝተፈልዩ ንኹንርድኦ ደሕንዝ፡

ኣብ ኩላዊ ሱታፌ ነፍሲ ወከፍ ሰብኣዊ ፖጅላ ናይ ገዛእ ርእሱ ጽባቕ ደረክብ፡

ውሱን ዝኾነ ምኽናዊ ሰብ ኣልቦ ወሰን እዩ፡

ንጎረቤት ክፉት ናይ ምኽን ብቐዓት ኣብ ብሔራውያን ስድራ ቤት ደክኣል ዶ?



ብሉጽ ፖለቲካ 



“ፍቕሪ ብመሰረት ናይ ኢየሱስ ትምህርቲ፡ ናይ ኩሉ ሕገ ጽማራ እያ” (ማቴ. 22,36-40 ረከ)

## ሰናይ ፖለቲካ ኣብ ምንታይ ዝቐመ እዩ?

- ▶ ንናይ ሓባር ጥቕሚ ኣገልግሎት ዝዓዩ፡
- ▶ ድምጺ ውሑስ ንምግባር ዝደልይ ጥራሕ ኣይኮነን፡
- ▶ ውልቃዊ ምዕባላ ዝድግፍ መገዲ ዝመርጽ፡
- ▶ ናይ ምህርቲ ብዙሕነትን ናይ ትካላውነት ምህዞ ዝድግፍ ኤኮኖሚ ዘነቓቐሕ፡
- ▶ ብሰፊሕ ራክይ ዝሓሰብ ኣብ መንጎ ዝተፈላለዩ ክፍሊ ትምህርቲ ዘተ ዘጠቓልል፡

ኩላትና ኣሕዋት ማሕበራዊ ሓልዮት ሕመረቱ ንዝገበረ ማሕበራውን ፖለቲካውን ስርዓት ይዕድም፡

- ✓ ናብቲ ኩላትና ዝተጸዋዕናሉ ናብ ናይ ፍቕሪ ስልጣን ንክንበርኽ ይገብር፡
- ✓ ንኹሉ ብምሕቛፍ ነፍሲ ወከፍ ሰብኣዊ ፍጥረት (ሰብኣይን ሰበይትን) ከም ሓውን ሓብትን ንምፍላጥ፡
- ✓ ፍቕሪ እቲ ናይ ርትዕን እምነትን እውን ዝኾነ ናይ ሓቂ ብርሃን የድልዮ፡



“ማሕበራዊ ሓልዮት ናይ ሓባር ጥቕሚ ከነፍቅርን ብማሕበራዊ ዓቕኑ ብዘተኣሳስሮ ናይ ነፍሲ ወከፍ ሰብ ጥቅሚ ክድለይ ይገብር፡”

ኣብ ፖለቲካዊ ንጥፊት ነፍሲ ወከፍ ሰብ ቅዱስን ናይ ነፍሲ ወከፍ ፍቕርን ተወፋይነት ዝግብኦ እዩ፡

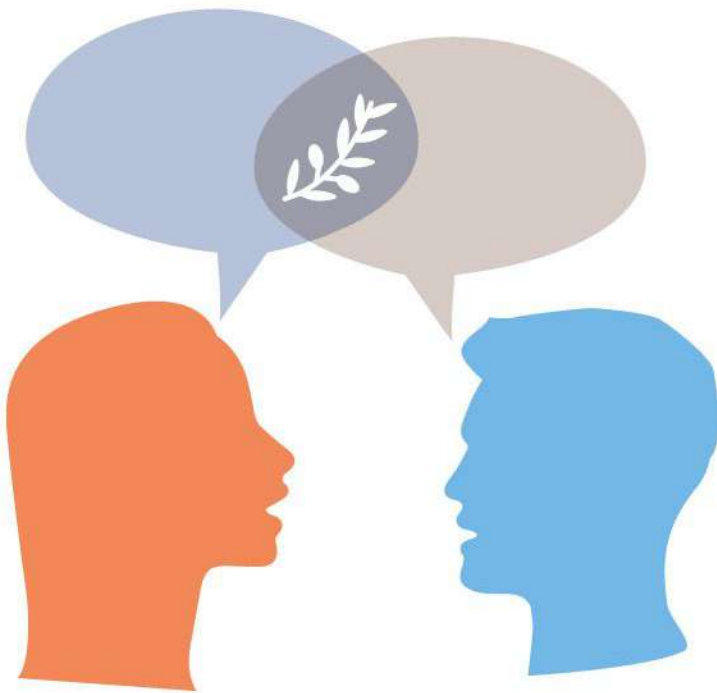
“ንኣዲ ሰብ እውን ይኹን ብጽቡቕ ክነብር እንተድኣ ሓገዝካ እዚ ንገዛኦ ርክሱ ናይ ገዛኦ ርክሱን ሕይወት ጸጋ ምኒኑ ብቐዕ ምስክርነት እዩ፡”



ማሕበራዊ ዘተን ምሕዝነትን

“ምዝታይ” እንታይ ማለት እዩ?

- ▶ ምቅርራብን
- ▶ ምግለጽን
- ▶ ጽን ምብህሃልን
- ▶ ምርኅካይን
- ▶ ምፍላጥን
- ▶ ንምርድጻእ ምፍታንን
- ▶ ዘራኽብ ነጥቢ ምድላይን



ኣብ ናይ ምርኽብ ባህሊ:

ካብ ኩሉ እትመሃሮ ነገር ኣሎ  
 ዘይረብሐ ሓዲ'ኳ የልቦን  
 ሓዲ'ኳ ትርፊ ኣይኮነን

ሓዲ ብዙሕነት ሕብረተሰብ ንዘተ ይዕድም:

- 1 ኣብ ዝኾነ ደኹን ኩነት ናይ ካልእ ኩሉ ክብሪ የኽብር፤
- 2 ጭቡጥ ሰላምን ምትሕብባርን ውሑስ ብምግባር ዝተፈላለዩ ክውንነት የዋህድ፤
- 3 ጭዋነት ዳግም ብምርካብ እቲ ካልእ ገዛእ ርእሱ ናይ ምኽን መሰሉ ኣፍልጦ ምህብ፤



ንዘተ ዘይድግፉ ኣገባባት ወይ ውን ተግባራት ኣየኖት እያቶም?

- ▶ ንኣብነት ኣብ ማሕበራዊ መርበብ እውን ክንገልጽ ዝከኣል ግብረ ምጥቓዕ፤
- ▶ ንኻልእ ጽን ንምባል ዘይፈቐድ ውልቀ ዘረባ፤
- ▶ ንኻልእ ብፍጡን በገባብን ምጥርጣርን ምውራድን፤

“ሓቀይና ማሕበራዊ ዘተ ናይ ካልእ ናይ ኣረኣኻ ነጥቢ ምኽባር ይጠልብ”



ናይ ሓዲ ሓድሽ ምርኻብ ኪደት



ኣብ ናይ ሰላም ኪደት፡ ናይ ሓዲ ዝተሓደሰ ምርኻብ መስርሕ ብሓቂ ኣገዳሲ እዩ፡

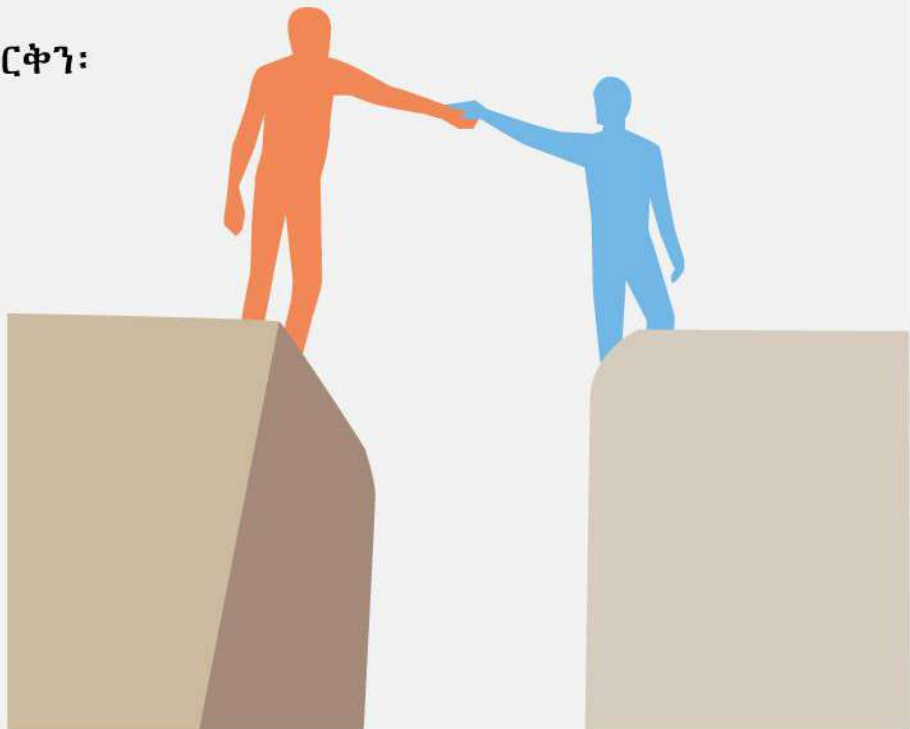
- ✓  
ኣብ ሓቀይና ዕርቂ፡
- ✓  
ውልቃዊ ዘየጽገት ናይ ሓባር ውጥን፡
- ✓  
ናይ ኩሎ ሰብ ክብሪ ኣፍልጦ ኣብ ምሃብን ውሑስ ኣብ ምግባርን ኣብ ምሕናጽን፡
- ✓  
ዝተጓሕፉን ዝተናዕቑን ድኻታትን ሓለፉ ኣብ ምባልን፡
- ✓  
ናይ ምሕረት ክብሪ ዳግም ኣብ ምሃብን ምስትውዓልን፡



**ኢየሱስ ፈጺሙ ዓመጽ ወይ ውን ዘይምክእኣልን ኣየጎሃሃረን፡ ወንጌል “ሰብዓ ሳዕ ሸውዓተ” (ማቴ. 18,22) ምሕዳግ ከምዘድሊ ይሓትት**

ሓቀይና ምሕረትን ሓቀይና ዕርቅን፡

- ▶ ብዘተ ምስሓሓብ ምስጋር ኣብ ዓወት የብጻሕ፡
- ▶ ካብ ተጻብኣነትን ሕድሕድ ጽልእን ናብ ምቐጣብ የብጽሕ፡
- ▶ ኣብ ፍቕሪ ንፍተሒ ዝጸንዔ ቅኑዕ ክትዕ የተባብዕ፡
- ▶ ምርሳዕን ካብ መቐጻዕቲ ናጻ ምኒንን ኣይጠልብን፡
- ▶ ኣብ ዕንኪላሎ ሕገ ፍጻ ኣይወድቅን፡



“ክንዩው ናይ ሓሳብን ቋንቋን ባህልን ሃይማኖትን ፍልልያትና እግዚኣብሔር ልባትና ምስ ኣሕዋት ንምርኻብ ከርህዎ እምሕጸን”  
 ር.ሊ.ጳ. ፍራንቸስኮ





ሃይማኖታት ኣብ ኣገልግሎት ንሕውነት ኣብ ዓለም 



ናይ ውሉድነት ርድኢት ጥራሕ እዩ ኣብ ማእከልና ብሰላም ንምንባር ዘኾነል፡

ዝተፈለለፍ ሃይማኖታት ንሕንጻት ሕውነት ዝኾበረ ግደ ኣለወን፡

እግዚኣብሔር ምድላይ ኣብ ጉዕዞና ዘሰንዩና ንኾነለልይ ደሕንዞና፡ ኣሕዋት፡

ናይ ሕልናን ናይ ሃይማኖትን ናጽነት ሕርመት ሰብኣዊ ፍጥረት ንጽኻነት የቃልዕ፡



ቤተ ክርስቲያን ምስ ርሀው ማዕጾ ሓዲ እያ ምኽንያቲ ኣዲ ስለ ዝኾነት፡

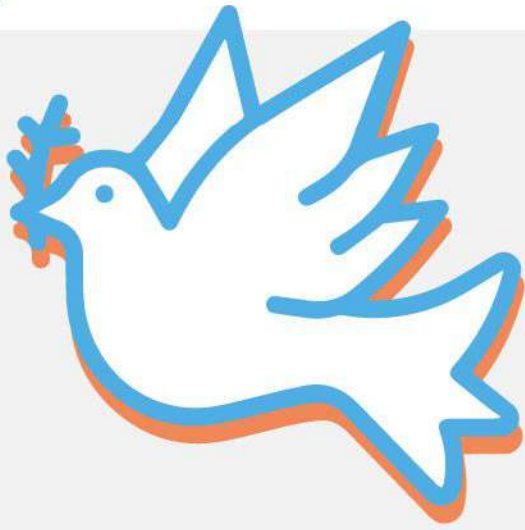
1  
 ድልድ  
 ትዝርግሕ

2  
 መናድቕ  
 ተዕንው

3  
 ዕርቂ  
 ትዝርእ

ኣብ መንገድ ሃይማኖታት ናይ ሰላም ጉዕዞ ክኡል እዩ፡

- ▶ ናይ መበገሲ ነጥቢ ናይ እግዚኣብሔር ጠመተ ክኾውን ኣለዉ ምኽንያቲ እግዚኣብሔር ብልቢ ስለ ዝርእይ፡
- ▶ ኣብ ተኣምኖተ ሃይማኖታት ዓመጽ መሰረት ኣይረክብን፡
- ▶ ቅኑዕን ትሑትን ኣምልኾ ንእግዚኣብሔር ሕይወትን ክብርን ናጽነት ናብ ምኽባርን የሰንይ፡



ናይ ክርስቲያን ናይ ሓድነት ጸሎት

ናይ ሃይማኖት መራሕቲ ሓቀይና “ተዛተይቲ” ንኾኹኑ ዝተጸውዑ እያቶም፡

ኣምለኽና፡ ናይ ፍቕሪ ስላሴ ኣብ ማእከልና ካብቲ ሓያል ውሳጣዊ መለኮታዊ ሱታፌ ናይ ሕውነት ፍቕሪ ኣውሕዝ፡ እቲ ኣብ ናይ ኢየሱስን ኣብ ናዝራዊት ስድራ ቤቱን ኣብታ ቀዳመይቲ ማሕበረሰብ ክርስቲያንን ወስታ ዝግለጽ ዝነበረ ፍቕሪ ጸግወና፡፡

ንኣና ክርስቲያን ወንጌል ንኾንበርን ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሰብኣዊ ፍጥረት ክርስቶስ ንኾነለልይን ስቕል ኢየሱስ ኣብቶም ናይ ዝተጠነጠኑን በዚ ዓለም ኣብ ዝተረሰቡን ስቓይን ኣብቶም ካብቲ ዝወደቑሉ በእጋሩ ዝተንሱኩ ነፍሲ ወከፍ ሓው ንኾንርእይ ፍቐድ፡፡

ነዓ መንፈስ ቅዱስ! ጽባቕኻ ኣርእየና ኣብ መላእ ሕዝቢ 'ዛ መሬት እዚኣ ተንጸባረቐ ኩሱ ኣገዳስን፡ ኩሱ ኣድላይን ዝተፈለለየ ወጅሂ ናይቲ ሓዲ ብእግዚኣብሔር ናይ ዝተፈቐረ ሰብኣዊ ኣካል እዩ፡፡ ኣሜን፡፡